

7/6575

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.09.00.00 /109

11.02.2009 * 5644

Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27/01/2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6575-11104/23427 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan Van Milletvekili Sn. Özdal ÜÇER tarafından verilen 7/6575 sayılı önergesine ilişkin cevaplar ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

EKLER:

1-Yazı (2 sayfa)

Van Milletvekili Sn. Özdal ÜÇER tarafından verilen 7/6575 sayılı yazılı soru önergesi :

SORU 1:Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki sınır kapılarında ithalat ve ihracat ürünlerine uygulanan kotanın kaldırılması yönünde herhangi bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

Sınır ticareti uygulamasının temel amaçlarından biri bölgeden ihracatın artırılması diğeri ise yöre halkının günlük temel ihtiyacının sınır komşusu ülkelerden ithalat yoluyla daha ucuza ve kısa sürede temin edilmesinin sağlanmasıdır.

Sınır Ticaret Merkezleri Kurulmasına İlişkin 2003/5408 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde 12 sınır ilimiz sınır ticareti yapmaya yetkili kılınmıştır.

Bu çerçevede; Van Kapıköy, Hakkari Esendere ve Ağrı-Sarısü'da kurulu Sınır Ticaret Merkezleri (STM) üzerinden İran ile sınır ticareti yapılması mümkündür.

Anılan sınır illerimizde yerleşik esnaf ve tacire, STM'de mağaza kiralama ve ayrıca STM'ne ithal edilen malı satın almak suretiyle söz konusu uygulamadan yararlanma imkanı sağlanmıştır.

STM İşleticisi A.Ş. ve STM Mağazaları tarafından STM'ne ithal edilen ürünler, söz konusu illerde yerleşik uygunluk belgesi sahibi esnaf ve tacire satılmaktadır.

Sınır Ticareti ve İthalat Uygunluk Belgeleri; Valilik ve Valilik başkanlığında toplanan "İl Değerlendirme Komisyonu" tarafından düzenlenmektedir. İl Değerlendirme Komisyonunun "sekretarya görevini" aynı zamanda Komisyonun üyesi olan "İl Ticaret ve Sanayi Odası" yerine getirmektedir.

İl ihtiyacı ölçütü kapsamında tahsis edilen yıllık kotalar dahilinde ithalat yapılmakta olup ilgili Meslek Odaları ve Valiliklerimizin ortaklaşa çalışarak talep ettiği ürünler, Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın koordinasyonunda; Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Tarım ve Köyışleri Bakanlıklarınca yapılan müşterek çalışmada değerlendirilmekte ve nihai kotalar belirlenmektedir.

İthalat kotalarının tespitinde; yerli üretimin zarar görmemesi, anılan Bakanlıkların ürün politikaları ve destekleme alımları, Dış Ticaret Müsteşarlığınca yürütülen ithalatta korunma ve gözetim uygulamaları ile ithalatta haksız rekabetin önlenmesi gibi kriterler esas alınmaktadır.

Ayrıca, sinai ve tarımsal üretimin kısıtlı olduğu komşu ülkeler üzerinden üçüncü ülke menşeli (bilhassa çok ucuz ve kalitesiz Uzakdoğu yapımı) ürünlerin sınır ticareti yoluyla ülkemize ithal edilmesi riski bulunduğundan, talep edilen ürünün ilgili komşu ülkede üretilip üretilmediğinin tespiti amacıyla menşe belgesi Gümrük İdaresince aranılmaktadır.

Bununla birlikte, kota tahsisinde bölge halkının günlük temel ihtiyacının karşılanmasını sağlayacak ürün ve miktarların belirlenmesine azami gayret gösterilmektedir. "Mücavir İl" uygulamasıyla da sınır iline ilave pazar oluşturulması ve böylelikle ithal edilen ürünün iç ticaretinin geliştirilmesi yoluyla da gelir elde edilmesi gayesi güdülmektedir.

Sınır Ticaret Merkezleri kapsamında ithalat için talep edilen ürünlerin büyük çoğunluğu için kota tahsis edilmektedir.

Diğer taraftan, sınır ticareti yoluyla yapılan ihracat için herhangi bir kota uygulaması söz konusu değildir.

Bu bağlamda; sınır ticareti kapsamında yapılacak ithalatta kota uygulamasının kaldırılmasına yönelik bir çalışma gündemde bulunmamaktadır.

SORU 2: Sınır ticaretinin önündeki engelleri kaldırmaya ve sınır ticaretini canlandırmaya yönelik ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Ülkemiz ile İran arasındaki sınır ticareti uygulaması ülkemiz lehine fazla vermektedir. İhracatımız sanayi ürünlerinden oluşmaktadır. İthalatımız ise çoğunlukla tarım ürünleridir. İthalatta bölge tacirinin rağbet ettiği ürünlerin tahsisi için azami gayret gösterilmektedir.

Sınır Ticaret Merkezleri kapsamında ithal edilecek tarım ürünlerinden ithalatta alınması gereken vergi ve fonların %60'ı ile Katma Değer Vergisinin tamamı; ithal edilecek sanayi ürünlerinden ise sadece Katma Değer Vergisi ve Özel Tüketim Vergisinin tamamı tahsil edilmektedir. Diğer bir ifade ile; ithalatta sanayi ürünleri gümrük vergisinden muaf olup tarım ürünlerinde ise %40 muafiyet söz konusudur.

Bu bağlamda, her yıl il ihtiyacı kapsamında ilgili Valilikler tarafından talep edilen ürünler dikkate alınarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilileri tarafından STM çerçevesinde % 0 gümrük vergisi ile ithal edilebilecek sanayi ürünleri ile indirimli gümrük vergisi ile ithal edilebilecek tarım ürünlerinin miktarları tespit edilmektedir.

İran ile yapılan teknik görüşmelerde; uygulama kapsamının karşılıklı genişletilmesi ve ikili ticaretin gelişmesine yönelik altyapının iyileştirilmesi için sağlanan mutabakat kapsamındaki çalışmalar da devam etmektedir.

Diğer taraftan, İran ile kurulan Sınır Ticareti Ortak Komitesi Dördüncü Dönem Toplantısı 31/05/2008 tarihinde Van'da Beşinci Dönem Toplantısı ise 12/10/2008 tarihinde Urumiye'de gerçekleştirilmiş olup anılan toplantılarda alınan kararların etkin şekilde yürütülmesi hususu 25-26 Kasım 2008 tarihlerinde Tahran'da gerçekleştirilen Türkiye-İran Karma Ekonomik Komisyonunun 20. Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptında da ifade edilmiştir.

SORU 3- Bölgeye komşu ülkelerin Diyarbakır'da konsolosluk açması yönünde herhangi bir teşvikte bulunmayı düşünüyor musunuz?

Bakanlığımıza bağlı Dış Ticaret Müsteşarlığının görevleri 4059 sayılı Kanunla belirlenmiş olup konunun Dışişleri Bakanlığının görev ve yetkileri dahilinde olduğu değerlendirilmektedir.

SORU 4- Sınırları saran mayınların temizlenmesine yönelik ne gibi çalışmalar yapılmaktadır? Sınırlardaki tüm mayınların temizlenmesi düşünülmekte midir?

Bakanlığımıza bağlı Dış Ticaret Müsteşarlığının görevleri 4059 sayılı Kanunla belirlenmiş olup konunun İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri dahilinde olduğu değerlendirilmektedir.